

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs

БИЛТЕН

БРОЈ 4/АПРИЛ 2019.

ГОДИНА XII

БИЛТЕН БРОЈ 4/АПРИЛ 2019.

С а д р ж а ј:

- ◆ ОРАХОВ ПОТКОРЊАК— Владимир Костић, дипл. инж.
- ◆ ЖУТА РЂА НА КУПИНАМА—Бранко Галовић, дипл. инж.
- ◆ ЖИТНА ПИЈАВИЦА—Јелена Грбић, дипл. инж.
- ◆ НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ ПРОМЕНЕ ИПАРД ПРОГРАМА—Зорица Здравковић, дипл. инж.

ТИРАЖ: 300 примерака

ОРАХОВ ПОТКОРЊАК (Pityophthorus juglandis)

Орахов поткорњак потиче из југозападне Америке и северног Мексика. Врста прво пут описана 1928. године. До средине деведесетих њн ареал распрострањености био је ограничен на западне земље САД, а последњих година проширила се и на исток. Ван граница Америчког континента први пут је примећена 2013. године у Италији.

Морфологија инеката. Имаго је црвенкасто браон боје. Дужина тела је 1,5-2,0мм.

Биологија инсеката. Мужијак проналази одговарајуће стабло и кроз кору се убушије до флоема, бирајући најчешће лентицелу или ожиљак од листа поред кога се убушује у стабло. Након бушења канала испушта феромон којима привлачи друге јединке ка стаблу. Одмах по уласку женке у примарни ходник долази до копулације, након чега женка прави материнске ходнике. На крају материнског ходника женка полеже јаја и покрива их изметом и опилцима дрвета. По завршетку ембриогенезе пиле се ларве, које праве ходнике управно на материнске. Када зеврши развиће ларва се претвара у лутку на крају ходника. Орахов поткорњак има 2 генерације годишње. Презимљава испод коре, најчешће у стадијуму имага. Током пролећних месеци, један део одраслих остаје у нападнутом стаблу где настављају да се размножавају, док део популације напушта стабло и креће у потрагу за новим домаћином. Инсекти започињу

лет када средње дневне температуре достигну 18-19 Ц°, а завршавају га када температура падне испод 17 Ц°. Прве генерације се могу срести од марта до средине јуна, док друге генерације лет започињу од средине септембра до краја октобра.

Симптоми. На кори нападнутог стабла ораха јасно се виде улазни отвори чији пречник не прелази 1,5мм. Када се подигне кора нападнутог стабла, уочава се систем ходника које су направили одрасли инсекти и ларве током развића. Ходници су испуњени гранулисаним изметом инсеката.

Мониторинг ораховог поткорњака. Изводи се помоћу феромонских клопки. Клопка се поставља на висину од 4,5м, удаљености 4,5-7м од стабла и на 2,5-5м од најближе гране. Ово из разлога да неби дошло до убушивања.

Владимир Костић, дипл. инж.

ЖУТА РЂА НА КУПИНАМА БОЛЕСТ НА ПОЧЕТКУ ВЕГЕТАЦИЈЕ

Код нових узгајивача купина врло је често присутно погрешно уверење да купина није подложна нападу болести, и да је стога не треба штитити од биљних патогена, што је потпуно погрешно уверење. Наиме, и купину као и друге пољопривредне културе напада велики број биљних патогена и штеточина. Према неким светским податцима, на купинама се јавља више од 60 болести, од којих је највише гљивичних и вирусних. Од тога великог броја болести, у нашим агроеколошким условима најважније су жута рђа (*Kuehneola uredinis*), сива плесан или трулеж (*Botrytis cinerea*), антракноза (*Elsinoe veneta*), пурпурна пегавост (*Septocytia ruborum*) и љубичаста пегавост изданака (*Didymella arplanata*). У рано пролеће на купинама се редовито јавља болест жута рђа, па сузбијање ове болести мора почети правовремено, како би се биљке на време заштитиле. Треба напоменути да је сорта купине Thornfree врло осјетљива на ову болест. Велики проблем је и то што код нас нема регистрираних фунгицида за сузбијање већине болести на купинама, осим (ипродион), намењеног сузбијању сиве плијесни или трулежи.

Симптоми болести Карактеристични симптоми жуте рђе уочавају се већ у рано пролеће на изданцима купина у облику жутих накупина, које пуцањем коре избијају на површину изданака. Реч је о накупинама спора гљиве, односно

уредосорусима с уредоспорама, које онда даље шире заразу на младе изданака и ново лишће. Такође, током вегетације и на лишћу се после јављају жуте накупине уредосоруса. Ако се болест јави већим интензитетом, могуће су палеж лишћа и дефолијација. Пред крај вегетације на наличју листова ствара се други тип спора, односно телиосоруси с телиоспорама. Гљива презимљује испод коре изданака у облику мицелија, који у пролеће ствара описане уредосорусе. Треба истакнути да се на купинама јавља још неколико врста рђа (љубичаста, наранчаста и др.), али тек током вегетације, а не у рано пролеће као жута рђа. Код нас нису значајне као жута рђа.

Бранко Галовић, дипл. инж.

ЖИТНА ПИЈАВИЦА (LEMA MELANOPUS L.)

Житна пијавица је једна од економски најзначајнијих штеточина стрних жита у нашој земљи. Ова штеточина се храни великим бројем врста трава, али је првенствено штеточина стрних жита, нарочито јечма и овса.

Одрасли инсекти су 4-6 mm дуги, тамно плаве боје са наранџастим ногама и вратним делом. Јаја су издужена, ћилибарножуте боје, положена у низовима и њихов број се креће од 3-12. Ларве у последњем развојном ступњу достижу дужину од 8 mm. Тело ларви свих ступњева развића покривено је слузастосивом сивоцрном материјом. Ларве се чауре у земљишту у коконима који личе на грудвице земље.

Житна пијавица презимљава као одрасли инсект у остацима стрних жита у земљишту. Прву појаву имага у пролеће треба очекивати кад температура достигне 15°C, средином априла када насељавају стрна жита и почињу са исхраном. Женка полаже јаја у низовима на лицу листа дуж лисних нерава све до јуна. Пиљење ларви треба очекивати након 8-10 дана од дана полагања јаја. Развиће ларви траје око 20 дана и у том периоду ларве пролазе кроз четири развојна стадијума, након чега се чауре. Нови имаго појављује се у првој половини јуна и његова појава се поклапа са периодом изумирања презимљујућих имага.

Штете причињавају на лишћу одрасли инсекти и ларве. Одрасли

инсекти се хране лишћем стрних жита прогризајући га дуж лисних нерава, тако да се лист може уздужно цепати. Ларве не прогризају лишће приликом исхране већ га скелетирају, уништавајући лисно зеленило. Оштећено лишће је жућкасто бело. Напад ларви у пољу се може лако запазити по жуто белим оазама, која су окружена зеленим житом. При јачем нападу сва лисна маса се суши, штете су веће и манифестује се у спречавању нормалног развоја биљака и наливању зрна. То се одражава на принос, чије смањење код пшенице може бити до 30 %, а код јечма и овса чак 50-70 %. Раније и јаче нападнуте биљке могу бити потпуно уништене.

Масовном размножавању житне пијавице погодује влажно и топло време, и уколико уследи једно за другим неколико кишних и топлих пролећа, долази до пораста њене популације. За масовно размножавање повољни су нижи терени, са густим и бујним склопом стрних жита. На повећану бројност ове штеточине утиче и једнострано ђубрење пшенице азотним ђубривима, која увећавају плодност.

Мере заштите се односе на примену хемијске заштите, која је усмерена на сузбијање имага и ларве. Како су одрасли инсекти веома покретни њихово сузбијање је веома отежано. Критичан број имага за третирање је 8-15 имага по м². Пошто главне штете причињавају ларве, заштиту усева треба усмерити

НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ ПРОМЕНЕ ИПАРД ПРОГРАМА

њиховом сузбијању. Ларве треба сузбијати у млађим стадијумима (L1, L2). Мере заштите изводити када је више од 10 ларви по м² на озимим житарицама, односно 5 ларви по м² на јарим житарицама. Од препарата користити инсектициде из групе piretroida, као што су: a.m. bifentrin (Fobos-EC, Talstar 10-EC) 0,1-0,15 l/ha; a.m. cipermetrin (Cythrin 250) 0,12-0,24 l/ha; a.m. lambda-cihalotrin (Karate Zeon)) 0,2 l/ha и др.

инсекти се хране лишћем стрних жита прогризајући га дуж лисних нерава, тако да се лист може уздужно цепати. Ларве не прогризају лишће приликом исхране већ га скелетирају, уништавајући лисно зеленило. Оштећено лишће је жућкасто бело. Напад ларви у пољу се може лако запазити по жуто белим оазама, која су окружена зеленим житом

Јелена Грбић, дипл. инж.

Влада Републике Србије донела је закључак којим је усвајен Програм о изменама и допунама ИПАРД програма за Републику Србију за период 2014-2020. године („Службени гласник РС”, број 20/19 од 22. марта 2019. године).

Највеће измене у оквиру овог програма односе се на сектор воћа и поврћа. Што се тиче површина, пољопривредна газдинства неће морати да имају на почетку инвестиције минимум 2 ха под јагодастим воћем, односно минимум 5 ха под осталим воћем, већ на крају инвестиције. Једино воћари који хоће да граде складишне објекте (хладњаче), овај услов морају испуњавати на почетку инвестиције. Када је у питању повртарска производња, до сада је услов за конкурисање био 3 до 50 ха поврћа на отвореном, а сада је 3 до 100 ха.

Инвестиције у подизање и обнављање засада воћа до сада нису биле прихватљиве у оквиру ИПАРД програма. Наиме, воћари ће сада имати могућност коришћења повраћаја средстава за куповину вишегодишњег садног материјала - осим једногодишњих биљака, као и заприпрему земљишта.

Изменама су предвиђене олакшице и у погледу поштовања стандарда. На пољопривредним газдинствима до 15 ха под воћем или поврћем провераваће се испуњеност минималних националних стандарда само у том сектору, а не на

целом газдинству. Дакле, ако пољопривредник који се бави воћарском или повртарском производњом конкурише за било коју инвестицију у оквиру сектора воћа и поврћа, а на газдинству гаји стоку и/или житарице, мораће да задовољи само прописане стандарде који се односе на сектор воћа и поврћа, док се сточарство, ратарство, неће посматрати. За газдинства преко 15 ха под воћем или поврћем услови остају непромењени.

Када је у питању сектор меса, за инвестиције у физичку имовину као што су изградња и/или реконструкција складишних капацитета за стајњак и/или специфичну опрему и механизацију за манипулацију и коришћење стајњака, као и за инвестирање у производњу енергије из обновљивих извора, пољопривредна газдинства морају имати на почетку инвестиције капацитет објекта већи од 1.000 грла говеда и/или већи од 1.000 оваца и/или коза и/или већи од 400 крмача и/или већи од 10.000 свиња и/или већи од 50.000 бројлера по турнусу. Овом изменом обухваћена је и категорија крмача и капацитет објекта за њихов узгој, што у претходном програму није био случај.

Одређене измене предвиђене су и за Меру 7- Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања, меру за коју је планиран први Јавни позив крајем ове године. Наиме, подносилац захтева мораће да

докаже да у тренутку подношења захтева за одобравање пројекта, односно захтева за одобравање исплате нема неизмирених пореза или обавеза за социјално осигурање према држави. Претходно је подносилац пријаве морао да докаже да нема неизмирених обавеза само у тренутку подношења пријаве/захтева за исплату.

Када су у питању специфични критеријуми прихватљивости, максималан капацитет броја лежајева биће ограничен до 30 лежајева по регистрованом кориснику.

Прихватљиви су трошкови за инвестицију у обновљиве изворе енергије (изградња инсталација и опремање), само за сопствене потребе (мора бити део пројекта за туризам).

Инвестиција у изградњу и/или реконструкцију и/или опремање објекта за пружање туристичких и угоститељских услуга, као што су собе, ресторани и други објекти, укључујући и објекте за рекреацију, играње, туристичке кампове, побољшање спољашњих простора (за јахање, риболов на површинским водама, бициклизам, тематске руте, стазе за јахање), прихватљиве су активности, док трошкови маркетинга, као што су штампање летака, пропагандног материјала, трошкови за интернет страницу, неће више бити прихватљиви.

Промена има и када су у питању критеријуми селекције. Ако подносилац није старији од 40 година

на дан доношења одлуке о одобравању пројекта моћи ће да оствари 20 бодова (претходно је било у тренутку подношења пријаве); Подносилац је жена или предузеће које у својој структури запослених има најмање 30% жена -20 бодова; Подносилац се налази у планинском региону -20 бодова; Диплома високе школе струковних студија у области угоститељства/туризма, диплома средње школе у области угоститељства/туризма, универзитетска диплома - 3/6/10 бодова (није прихватљив Сертификат за специјализоване стручне обуке као пре); Пројекат подразумева отварање нових радних места на основу бизнис план-20 бодова.

Буџет за меру Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања смањен је у односу на претходни програм са 23.333.333 на 20.000.000 ЕУР укупне јавне помоћи.

Зорица Здравковић, дипл. инж.

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА МЕСЕЦ
АПРИЛ 2019. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	130	130	130
Дуња	/	/	/
Јабука-остала	65	25	40
Лимун	110	120	120
Мандарина	120	120	120
Поморанца	100	90	100
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	120	/	120
Кромпир	60	60	50
Паприка-шиља	300	/	/
Лук црни	90	100	100
Парадајз	190	/	120
Тиквице	120	130	130
Шаргарепа	45	50	50

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА МЕСЕЦ
АПРИЛ 2019. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	150	140
Дуња	/	/	/
Јабука-остала	120	/	/
Лимун	170	150	150
Мандарина	220	150	150
Поморанца	150	120	120
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	/	/	/
Кромпир	100	70	70
Паприка-шиља	400	/	/
Лук црни	150	120	120
Парадајз	/	/	/
Тиквице	180	200	170
Шаргарепа	100	80	80

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА МЕСЕЦ
АПРИЛ 2019. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	/	/
Јагњад	све тежине	све расе	300	300	300
Јарад	све тежине	све расе	250	200	220
Јунад	350-480 кг	SM	/	/	/
Јунад	>480 кг	све расе	/	/	/
Козе	све тежине	све расе	140	/	100
Краве за клање	све тежине	SM	/	150	/
Крмаче за клање	>130 кг	све расе	/	130	/
Овца	све тежине	све расе	160	130	150
Прасад	16-25 кг	све расе	270	270	280
Телад	80-160 кг	SM	/	450	/
Товљеници	80-120 кг	све расе	160	130	/
Товљеници	>120 кг	све расе	150	110	160
Шиљежад	све тежине	све расе	220	/	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

ПОНУДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

уколико желите да понудите Ваши производ посетите сајт агропонуда или се обратите нама у просторијама ПССС Краљево, Зелена Гора 29.

www.agroponuda.com

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**
